

Hlavní název: Národní listy
Datum vydání výtisku: 19.9.1902
Číslo výtisku: 258
Druh dokumentu: číslo periodika
ISSN: 1214-1240
Číslo stránky: [1] - [2]

SYSTEM
•KRAMERIUS•

Podmínky využití

NK ČR poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny NK ČR a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny NK ČR není možné bez případného písemného svolení NK ČR.

Národní knihovna ČR
Klementinum 190
110 00 Praha 1

kramerius@nkp.cz

Na Národní Listy
ranní a odpolední
predplatí se
v Praze
v administraci
na město 2 K — b
ve filiálkách
na město 2 K 30 b
Poštou:
na město 3 K 20 b
s dvojí zásilkou:
na město 3 K 80 b

NÁRODNÍ LISTY

Odpolední vydání.

Telefonické zprávy „Nár. Listů“

Hrozby.

Z Vídni, 19. září. Dr. Körber vzkazuje Čechům prostřednictvím »Oester. Volkszeitung«: Dr. Rezek byl vyslán do Prahy nejen aby vyzvěděl smýšlení Čechů, nýbrž aby jim také dal na srozuměno, že vláda musí setrvati na svém úmyslu, neopovolit nic, co není smluveno mezi zástupci obou stran v Čechách. Splitní slib Čechů daný a svolati nějaké česko-německé konference, slib, který byl dán loni v listopadu, považuje ministr-president za akt slušnosti. Tyto porady mohou se však konati teprve po skončených konferencích rakousko-uherských, tudíž koncem tchoto neb počátkem příštího měsíce.

Také kdyby tyto rozpravy nevedly k žádnému výsledku, svolá dr. Körber říšskou radu a proti všem Čechům bude hledet vyrovnání protlačiti. Čechové musí věděti, že mají proti sobě cenu a říši.

Také »Dziennik Polski« zabývá se ve videfském dopise budoucí taktikou českých poslanců zejména v smyslu časopisu vládních a německých, pročež také »Neue Freie Presse« tuto korrespondenci s velkým gestem otištělo.

Praví se v ní: Zdá se, že Čechové mají opět sto chutí, dátí se cestou k katastrofě politiky. Možná, že jsou hospodářsky dosti silni, aby se katastrofy báti nemusili.

Protože však všechni bydlíme pod jedním krovem, měly by Čechy od katastrofové politiky odvrátiti ohledy na jiné. Poláci, Rusini, Slovinci, Rumuni a Vlachové nemají tak sily, aby prozívali nějakou katastrofu. Pro všechny jest parlament nezbytnost, všichni jej musí také braniti proti Čechům.

Obstrukce česká sotva povede k cíli, tím méně, jelikož ostatní české strany obstrukci odsuzují.

Vláda vidí, že tato nedoznává též souhlasu voličstva a že nadešla doba, vznéstí appelle na voliče a vynéstí trnky proti českému poselstvu. Nové

volby znamenají však ztrátu půl roku a zároveň návrat nejistého stavu a provisoria. Chtějí Čechové za vše to vzít na sebe zodpovědnost?

Obstrukce může být také nanejvýše posledním zoufalým krokem, může být projevem vůle lidu, který se zračí silou elementární, ba může mít oprávněnost; jako takový prostředek ve vlastním tábore potírány, jako prostředek, o jehož účelnosti předem jsou spory, obstrukce nemá naději na úspěch.

Prosíme pány Poláky, aby takové starosti zustavili nám! Co se pak týká zájmu na jiné, prohlašujeme s celou určitostí, že jsme všechni ohledů prosti, zejména na pány z kola polského, kteří v rozhodné chvíli nás zradili a na pově dra. Körbra větší i pravice rozbili.

K volbám do dolno-rakouského snemu.

Z Vídni, 19. září. Zdejšími liberalními listy po několik dní bylo hlásáno, že vídeňská městská rada tentokrát k dolno-rakouským volbám žádných tištěných seznamů voličů nevydá. Tyto listy vykládaly odhadlání takové za akt násilný, jenž namířen jest proti liberalům a sociálním demokratům.

Dlužno konstatovati, že zakonné povinnosti, tiskem vydati seznamy voličů, ne v. Oznamuje se však, že zpráva liberalních listů je stlichou. Seznamy voličů vydají se nákladem skoro 19 000 K. Jejich sestavení určena celá armáda pomocných pracovníků v počtu 150 osob, kteří zaměstnání budou dle dle tímto 5—6 nedel.

Z Vídni, 19. září. Volební agitaci zahájili pro dolnorakouský snem ve Vídni sociální demokraté. Konali v X. okresu dvě schůze, jednu německou a jednu českou. V této mluvil bývalý poslanec za pátrou kurii kladenskou Steiner. V obou bylo trunce zehrano na jmenování zvláštního českého kandidáta početního, kterým prý se napomáhá křesťanským sociálům.

Osobní.

Z Vídni, 19. září. Vrchní okresní komisař Theodor Jelen jmenován okresním

reku uvidim, kde naidzem, donešem.“ A ten pán eště ukázal mi také kústičky, zo starých črepov a tam boly samé čárky na tom.

„Ked, vravil pán farář, ci prinešes také kústičky, kde sú čárky, dva razy ci zaplačím. Aj, ked všetci prinešese. Len to vrav* všem ci gánon.“

Domluvil starý cikán Dzurica, napil se z lávky a zase kolem do kola pili cikány, a Dzurica pozdě do noci vykládal a dával své rodině informace, jak mají hledat, co mají hledat, zjistit, kde ty kousky s čírkami, za které se dvojnásobně zaplatí.

Ještě pozdě v noci radili se cikány a mluvili o starých črepách, nádobách, v nichž při polohování, jak pravil Dzuricovi pan farář, popel z lidi.

Pak se pilo a zpívalo.

Druhého dne k večeru stála celá kolonie cikánská před farní budovou v Lubicích a starý Dzurica chodil s objemným pytlom nerozloženým kolem dveří farských.

Konečně si dodal odvahu a vstoupil do fary a již klepal nesmíle na dvě obydlí panu faráře. Vstoupil, polibil ruku panu faráři a všem pánům, sedicím kolem stolu a bez slova počal vytahovat z pytle kousky popelnice, které kladl nastří.

„Pánové, samé ornamenty,“ pravil latinsky pan farář ke svým hostům.

A vskutku Na každém nacházela se ozdoba,

bejmanem a okresní komisař moravského místodržitelství Mořic svob. pán Daudeb. Chtí Čechové za vše to vzít na sebe zodpovědnost?

Defraudace ve vídeňské länderbance.

Z Vídni, 19. září. O velké defraudaci v länderbance, včera objevené, uveřejňují listy velmi mnoho podrobností, ale nevychází z nich nikterak na jeho, kterak byla zproveněra provedena. Vyslovují se po té stránce jenom pouhé domněnky a dodává se, že podvody úřadníka Jellinka trvaly zajisté několik let. Jellinek měl ročního platu pouze 5000 korun. Nájemného platil 900 korun a měl po celý rok fiakra. Zařízen byl velmi dobré; hrál na burse a také při dostizích. V länderbance v jeho zásuvece nalezeny knihy, ze kterých vysvítá, že Jellinek má peníze uloženy u některých vídeňských bank.

Těmito penězi se umenší ztráta, kterou způsobil länderbance. Jeho rejdý byly objeveny způsobem následujícím. Včera zpovídán byl schodek asi 80 000 korun. Tázán, kde jsou, pravil, že u spolku žirovního a kasovního a že tam dojde. Bylo mu věřeno. Jellinek vzal klobouk a odešel. Když dlouho se nevracel, vznikla domněnka, že má vážnou příčinu zmizet. Pak provedena prohlídka, při které zjištěno, že schází 1,300.000 korun. Pokladna v jeho soukromém bytě nemohla být otevřena, jelikož Jellinek prchav, vzal s sebou její klíče. Jeho byt byl celou noc sítězen detektivy.

Z Greifensteinu u Vídni došel telegram na jeho chot, který byl policí zadržen a ve kterém Jellinek chot svou výzvou, aby jeho záležitosti spofádala. V noci rozšířené pověsti, podle kterých byl Jellinek již zatčen a dle jiných skončil sebevraždou, se dosud nepotvrdily. Jellinek byl teprve 34 roky starý a požíval u svých představených velké důvěry.

Z Vídni, 19. září. (C.-B.) Způsob, jakým si Jellinek defraudovaný obnos zjednal, není zcela jasné. Pokud dalo se zjistit, hrál o velké sumy na burse a byl podnikem na mnoha průmyslových závodech. Doposud nebyl zatčen.

buď na způsob podélních tahů, přímých, neb na způsob spirály.

„Kde's to našel,“ optal se po chvíli cikána, který se zbožnou horlivostí vytahoval stále nové a nové kousky popelnice s novými ornamenty.

„Tam v húre na takom bréžku* česko sa idé. Tak sem išel s rodinou, aj to šme naši, proším ponížené vela**) šme sa zunovali.***)

„Tu máš a rozděl si s rodzinou a idě tam eště,“ pravil pan farář, vytahuje z kapsy peněženku.

Cikán se vřelými díky zmizel.

Pak bylo v krémě veselo. Cikáni pili, zpívali, tancovali, až všichni psi v dědině štěkali o překot.

Zatím vedl se na faře živý hovor o přinesených kouscích popelnice s ornamenty. Všichni páni shodovali se v tom, že ozdoby na popelnici mají zcela nový ráz.

Pan professor z Levče tvrdil, že sice viděl v Pešti, v museu, podobné popelnice, které při pocházejí bezpochyby z hrobů praehistoricích, náležejících kmeneů uralo-čudským, naproti tomu pan professor z Košic určitě se vyjádřil, že ornamenty na oněch liší se zcela od přinesených, nejen co do bohatosti, ale i co do provedení. Jak asi ty ozdoby mohli povstať? Bud tlacením a pak vypálením, neb napřed vypalovali a pak tepře ryli.

* vrážku.
**) mnoho.
***) unavila.

FEUILLETON.

Cikán archaeologem.*

Napsal Jaroslav Hašek

Byla to radost mezi cikány v Lubicích, když starý cikán Dzurica vrátil se večer s velikou láhví pálenky, chodil od cikána k cikánovi, dával jím příplatek a kříčel:

„Pijte, dobre nám budze, ej pri sám Boh!“ „A kdě si ty vzal penězi na tu dobroru,“ ozval se ze skupiny cikánů silný chlap.

„Tak to tak, počal vypravovatí Dzurica: „Išel som tým chodníkom, čo ša ido do hury**, reku trochu dvara narubac***, řák reku hej uvidim; tak idem a tu velkomozný pán farář aj dvaja, tri pánonov naprotiv. Ej veru šom řáka zlakol řeci ku mně. Čo, útfam nič dobrého nčbudze, páni sú páni. Bérem ša nazad. A tu kříč pán farář: „Čuješ†) Dzurica, sem id, volačo cebé poviem!“ Tak sem išel. A tu jeden páon dá mi do ruky peněží††) a vraví: „Ty sluhaj, viš co, my říšame také črepky, kusky barencov, čo ša naidzi v húre aj ked cù v poli, čo sa vyorá. To popolnice, staré nádoby, vo kterých popol z ludi. Věš ty čo, more, ked naidzeš ty také staré črepky, ic do dary a dostaneš ty za každý kůšek peněži.“ „To

*) Dialogy psány jsou v nářečí spišském.

**) do lesa.

***) narubac = narubati koncovka „c“ jest koncovkou infinitivu.

†) slyšis.

††) penize.

*) mluva.

Telegrafické zprávy.

Z Bruselu, 18. září. (C.B.) **Ústav pro mezinárodní právo** měl dnes schůzi, které předsedal Descamps. Zastoupeny byly: Anglie, Německo, Rakousko-Uhersko, Francie, Rusko, Itálie, Norsko, Holandsko, Portugalsko a Švýcarsko. Ministr zahraničních záležitostí pronesl pozdravnou řeč, ve kteréž projevil naději, že bude toto zasedání úspěšno, jako bylo minulé. Na to podal Descamps přehled o pracech rozhodčího soudu, jež měly za účinek vypracování zákoníku pro jednání rozhodčích soudů.

Z Děčhradu, 19. září. (C.B.) Při včerejším pochodu vém průvodu u občanstva v Kruševci na počest přítomných královských manželů odpověděl král na pozdravné oslovení, že v nadšeném uvítání, jehož se jem a královna v Kruševci dostalo, spatruje novou záruku, že srbský národ k němu chová tutéž lásku, jako k jeho předchůdcům z rodu Obrenovićů, kteří ze Srbska učinili stát neodvislý a svobodný. Tuto neodvislosti i svobodu aby státu zachoval a rozmnožil, považuje král za svatou svoji povinnost. Jest pak úkolem nás všech, pravil dále král, abychom byli svorni a vyhudovali Srbsko uvnitř spořádané, boje schopné a hospodářsky silné. Malicherně vnitropolitické spory, již Srbsko po 20 letech pustošily, musíme překonati a zažehnat. — Řeč králova provázena byla hlučným souhlasem.

Nepokoje v Uhrách.

Z Pešti, 19. září. (C.B.) Z Košice se sděluje, že lid vyloukl okna v těch domech, kde za přítomnost slavnosti Koštovy nebyly vystrčeny prapory.

Jmenování.

Z Vídni, 19. září. (C.B.) Dnešní úradní list oznamuje: Císař udělil radovi z. soudu v Litoměřicích Josefu Beck-Ringhofferovi při jeho odchodu na vyžadaný odpočinek titul vrchního rady zemského soudu s prominutím poplatků.

Denní zprávy.

— Dotaz a odpověď v příčině germanisačního fondu pro Čechy. Dne 17. t. m. uveřejnila „Ostd. Rundschau“ pod zhláštvou: „Co se děje s německým nacionálním fondem pro Čechy?“ veřejně ohlášová zprávou následujícího znění: „Za časů Badeniových byl pro Čechy založen Německý nacionální fond a správa jeho byla svěřena tehdejšímu zemskému poslanci a starostovi města Teplic Siegmundovi. Pro tento nacionální fond bylo od té doby hořlivě agitováno u obecních zastupitelstev a spořitelem atd. a nikoli bez výsledku o příspěvky zápoleno, nikdy však nedostalo se na veřejnosti nějakého účetního výkladu. Kdo dnes „Nationalfond“ spravuje víme právě tak málo, jako kterak se s jeho penězi nakládá.

Jaké to byly asi nástroje?

Právě vykládal pan professor z Levoče, že na peruánských popelnících nacházejí se podobná ozdoba, a kde vš. k jakém kombinaci a k jakém archaeologickém výsledníku by by snad došel a k jakém archaeologickém novým poznatkům, když tu strh se venku před farou ohromný křík a v tom již otevřely se dvěře a mezi překvapené archaeology vypadl opilý cikán Dzurica.

„Prosim pán velkomožný,“ pravil trhané, s usedavým pláčem, „já šom žabudol!“ vravíč**), že šom dva nože poláma, tak by šom učtivě pýtal, aj za ty nože, všecko už šom prepil a šom esté snaďný.“***)

„Aké nože,“ vyrazil ze sebe překvapený pan farář.

„Ej čo šom ty čárky rabil na tých črepoch,“ placky pronášel Dzurica, „to šom šecko ryl a ty čepy to sú z pobitých harenčov,†) čo máme tam za humnami; a dva som nože polámal učtivě pýtam...“

Té noci se asi pánum archaeologum zdalo o samých popelnících, s cosud neznámymi, novými typy ozdob, které vlastně cikán Dzurica prakticky vyráběl rytmem ve starých, rozbitých hrncích, cikánské kolonie...

Ale pan farář jmenoval od té doby cikána Dzuricia archaeologem.

*) zapomněl.
**) praví.
***) žiznivý.
†) hrnec.

Německé obyvatelstvo v Čechách tuší, že se zde je, že vše je svářivý. Co zatím v jiných oborech zápisné o každou případu práva, o každém slovíčku, je na poště prováděno, eo je idealem našich nepřátel. Na poště slaví princip punktační, proti němuž zvedl se celý národ, až jej poválil, triumfy: němčina v sude v Čechách na místě prvním, čeština vedle toho jen v českém kraji a na místě druhém. A to ne pouze uvnitř služby, nýbrž i v tom oboru, v jakémž mluví pošta k obecenstvu českemu. I v té nejryznejší české vesnici, do níž nikdy nesla Němce nevkročila a kde němčina tak je známa, jako japonština, máte na poště také nápis německý. Poště místní všechny tiskopisy také německé a úřaduje se tam zrovna tak po německu, jako po česku. Jinak ale v německém kraji. Neumíte-li německy, na poště se nevynáze, nahledněte jenom do orgánu poštěmistrů v Čechách, najdete tam inseráty, v nichž je podmínkou pro kandidáta expeditorství, že česky umíte nesmí. Tiskopisu rovnoprávného na takovéto poště nedostanete, kdybyste za něj platili co chtěli, naopak, kdyby poštěmistr tiskopis takový měl, oproti vztěklému německému terrorismu nikdy se s ním nevystař. Nejvíce však zkouší na poště naší místní jména. Co zatím ruce spináme nad maďarskou násilností, že bezohledně maďarisiuje nemádarská místa, co spíše hakařistům, že germanisují poetická jména polská, u nás to již dávno provedeno. Sáhli jsme jen tak maně do kupy otevřených kuverth a co jsme tam našli? Razítko s českým jménem Krč. To přece se nedá germanisovat? Básá. Stojí pod ním: Krčin, na místě čárky je tam puntík na i. Radotín jmenejte se v poštovní němčině Radotin; Vodolka — Wodołka; Týniště — Tinisch. Za to ale jsou české Lovosice nepřeloženy a skví se na razítku pouze jako Lobositz. Ryze český Osek zkomolen dokonce v Osseg a sice bez připojení označení českého. Smichov je německý Smichow ba i na ten Pisek se odvážili, učinivše z něho Pisek, kdežto Havranky označují pouze po německu jako Hawrank. Příbram jest jim — Příbram, Stříbro je — Mies a nic víc, Středokluky — Středokluk, kdežto Jablonec n. N. na poště je neznámý, tam mají zářený pouze Gablonz a. d. Neiase... A to všechno dáváme si libit. Řekne se, že to pouhá malichernost. Snad pro toho, kdo nezasvěcen v poměry naše, v pravdě vězí v tom systému, jehož cílem je, jazyk nás z této krajiny vytlačit a dosadit na jeho místo němčinu jako vladounici. Vždyť všechnen apparát dle toho zařízen. Kdo dal poštovní správě právo, komolit tak hanebným způsobem naši řeč? Kde sebrali ti znamení filologové analogie anebo jakými řídili se při tom zákony? To bychom rádi věděli. Bude to asi táz duševní kapacita, jež přeložila českou obec Ratiboř u Jindř. Hradce v přijemném znění. Rothwurst. Proč nekomolit jména německá? Proč neopatřit razítko názvem Frýdlant, Rumburk, Varnsdorf, Šenbach atd.? Však jiná ještě neplecha děje se na poštách. Poštěmistr a správci pošt nemohou se již dočkat, až se stanou příslušníky »skvělé německé říše. Dali si zhotovit (neb to obstarala Praha?) razítko i formou uplně německá. U prostřed kruhu je místní jméno ve vodorovném diametru a ostatní prostor v kruhu je vyčárkovány. Jako v Prusku. Z toho patrnou, jaký na c. k. rakouské poště vano vítr!

— Národnosti v Rakousko-Uhersku. Pod titulem uveřejnil francouzský publicista Gabriel Louis-Jaray nákladem revue «Questions Diplomatiques et Coloniales» zájimavou a pro francouzskou veřejnost velmi poučnou studii o národnostech rakousko-uherských, seskupených na jihu okolo Terstu. Pan Jaray na základě důkladných studií, v nichž kráčel ve stopách Chérarama, Loiseau a René Henry, ličí jazykové a politické poměry rakouských Italů a Slovinců. Spisovatel uvádí, že ve Francii venuje se v poslední době velká pozornost české otázce, boji Čechů s Němci, že však je nutno upříti též zraky k ndálostem jižního Rakouska, kde se odehrávají podobné boje národnostní. Pan Jaray uznává, že na jihu »není opposice tak mocná a tak dobré zorganizovaná, ani není tam tak vysoká kultury intellektuální, jako v Čechách.« Spisovatel dále ličí poměry v Krajinskou a Korutanskou, v Istrii a Dalmacii a se srdečným zájmem sleduje snahy a zápasы rakouských Jihoslovjan. Zmiňuje se o affé celjského gymnasia slovenského i o jiných karakteristických událostech politických. Zejména podrobň uvádí poměry Italů rakouských, kteří ve svém boji se opírají o starou vlast svou, o krá-